



Anekdotai

- Petriuk, ir vėl dvejetas! Ar geografi-
ja toks sunkus mokslas?

- Ne, tėveli.

- Tai kodėl nieko nežinotai? Ko tylėjai?

- Netylėjau. Mokytoja paklausė, kas yra
stichinė nelaimė, o aš pakartojau tavo žo-
džius, kad stichinė nelaimė, tai žmona su
meilužiu, neištekėjusi dukra su kūdikiu ir
uošvė su infarktu!

☺ ☺ ☺ ☺

- Pakaks rūkyti! Tik ką perskaičiau, kad
du lašai nikotino užmuša arkli!

- O kuo čia dėtas aš? Juk mane nuolat
vadini asilu! – atsikerta vyras žmonai.

☺ ☺ ☺ ☺

- Ar gerai jautiesi, kai tapai pensinin-
ku?

- Visai gerai, kaimyne, bet tik laisvų šeš-
tadienių ir sekmadienių jau nebeturiu.

☺ ☺ ☺ ☺

- Gydytojai, aš naktį sapnavau, kaip
pasirodė velnias ir nusinešė į pragarą ma-
no uošvę.

- Tai kodėl atėjote pas mane?

- Padarykite taip, kad velnias nusineš-
tų ir žmoną.

☺ ☺ ☺ ☺

- Kaimyne, jūsų žmona nemandagi. Aš
su ja pasisveikinau, o ji man atšovė: "Kvai-
lys!"

- O kaip pasisveikinate?

- Normaliai: plekštelėjau jai per užpa-
kalį.

Laiškai iš RPL

Rokiškio psichiatrijos ligoninėje gyvena daug įžymių asmenybių. PPP-
jų paslaugoms, tad šiandien spausdiname pirmąjį laišką.

Lietuvoje man patinka

Pirmiausia noriu prisistatyti. Esu Napoleonas. Ne, ne tas, kuris gyvena
Taikos gatvėje ir kasdien taupo karštą vandenį. Tai apsišaukėlis. Tikrasis
Napoleonas esu aš, Buonapartė, Korsikos bajoras arba pabaisa, prieš
kurį drebina kojas visi Europos karaliai.

Jaučiu, pradėsite kamantinėti, kaip aš patekau į šalį, vadinamą Lietuva. Ogi
visai paprastai. Mane beplukdant į šv. Elenos salą, Poseidonas sukėlė audrą ir
atnešė tą prakeiktą galerą į Palangos paplūdimį. Nuo to laiko aš ir apsistoju
Lietuvoje, tuo, žinoma, suteikdamas jums nemažą garbę.

Gyvenimas Lietuvoje, tiesą sakant, šuniškas, nors aš pripratęs ir prie Rusijos
šalčių, ir prie Afrikos karščių. Deja, nieko nepadarysi, į Paryžių prisiekiau ne-
grįžti. Tiesa, pastaruoju metu ir Lietuvoje jau matosi pragiedrulių. Svarbiausia,
atsigauna aukštuomenė, kuriai aš visada buvau palankus. Vienas kitas Lietu-
vos didikas jau pasistatė pilis, kurios nedarytų gėdos net mano ištikimam tarnui,
išdidžiajam maršalui Maratui. Vienas kitas jau ir kapitalą susikrovė garbingą.
Žinoma, mano tėvynainiui Diuponui jie dar neprilygsta. Bet stengiasi. Tik būti-
na žinoti tam tikras kvotas. Europoje, pavyzdžiui, priimta, kad vienam šimtui
tūkstančių piliečių tenka vienas milijonierius, o vienam milijonui – vienas multi-
milijonierius. Tad ir pasiskaičiuokite, kiek galite didikų įsiveisti.

Jūsų pastangos pamėgdžioti europiečius vertos mano pagyrimo. Nenusimin-
kite, kad į Europos Sąjungą jūsų vis dar nekviečia. Beždžionaukite toliau, ir į tai
bus atkreiptas dėmesys. Na, o jeigu neskubės kviesti pasiskųskite man, Korsi-
kos pabaisai. Mano žodis bus lemiamas. Latviams ir estams teks ilgiau palūku-
riuoti, nes jie neturi manęs, savo Napoleono.

Aš esu demokratas, net jūsų baudžiauninkus anais laikais ketinau paleisti.
Bet jūsų demokratija man nepatinka. Pliurpia kas tik nori ir ką nori. Vagia, kas
tik gali. Geria pilstuką ir vaisiuką. Anuomet, kai pamačiau vieną girtą kapralą,
iškart liepiau jį pakabinti ant sausos šakos. Vagims liepdavau įkirsti po 100
rykščių arba siųsdavau atakuoti Ševardino reduto. Žodžiu, jums, demokratijo
artistams, į kitą seimelį rekomenduočiau išrinkti mane, jo imperatoriškąją dide-
nybę, o ne kokį nors mēmę, kuris žodžio neištaria. Demokratijai, kaip ir bankui,
irgi reikia garanto – tvirtos rankos.

Taip, vos nepamiršau! Ligoninėje šiaip būtų lyg ir nieko. Gyventi ir prisiminti
Maskvos gaisrą galima. Tik priminkite ligoninės intendantams, kad 7 litų, ski-
riamų maitinti vieną personą, gal ir pakanka kokiam vargšui kapralui, bet mano
imperatoriskai didenybei – ne. Juk ne karo metas.

Napoleonas B.

**Rokiškio
PRAGIEDRULIAI**

Mūsų adresas:

Nepriklausomybės a. 22

4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail:

pragiedruliai@post.omnitel.net

Leidėjas UAB "Rokiškio
pragiedruliai"

Indeksas 424.

2 spaudos lankai.

Laikraštis leidžiamas

antradieniais ir

penktadieniais

Tiražas 5990 egz.

Redaktorius

Vygandas Pranskūnas

Tel. 51532

Korektorė

Rasa Čižauskienė

Leidybos centras:

Jolita Kaškevičienė,

Robertas Uldukis

Autoriai atsako už pa-
teiktus faktus ir kitą infor-
maciją.

Redakcija už reklamos ir
skelbimų turinį neatsako.

Skelbimai ir prenumerata
redakcijoje priimami darbo
dienomis.

IŠSIGELBĖJIMAS - TVIRTA MORALĖ

Atkelta iš 1 psl.

XX amžiaus maras. Kaliningradas, tapęs Rusijos AIDS epicentru, įkūrė didžiulį AIDS centrą. Tai padalinys, kuriame dirba nemažai medikų, psichologų. Pagrindinė centro veikla - švietėjiška.

Mūsų šalies sostinėje taipogi veikia AIDS centras, kuriam vadovauja Saulius Čaplinskas. Neseniai Klaipėdoje, kaip pagrindiniame ligos židinyje Lietuvoje, visame miegamųjų rajonų atidarytas AIDS centro koordinacinis skyrius, kuriame dirba tik 2 specialistai. Ten dirbančios Dailios Jurgaitienės nuomone, su mirtimi tuščioje vietoje nepakovosi, reikalinga patirtis ir metodinis vadovavimas. Pasaulyje plintant AIDS, galima tikėtis jos epidemijos, o mūsų sveikatos įstaigos nėra tokios pajėgios, kad galėtų užkirsti jai kelią. Šiandienos uždavinys - dirbti auklėjamąjį darbą, skatinti žmones išvengti kraupios epidemijos. Tik prezervatyvai šios problemos neišspręs.

"Rokiškio pragiedruliai" kalbino Rokiškio PASPC gydytoją dermatovenerologę IRENĄ KARTIANIENĘ, kuri sutiko, nepažeidžiant pacientų anonimiškumo principų, atsakyti į kelis klausimus.

"R.P". Kaip rokiškėnui, įtariančiam, kad galėjo užsikrėsti AIDS, išsklaidyti savo nerimą? Kur kreiptis?

I.K.: Turintys panašių problemų laukiami Rokiškio poliklinikos odos - veneros ligų kabinete. Su kiekvienu bendraujant, bus laikomasi konfidencialumo, jei šis pageidautų - anonimiškumo. (Pas gydytoją galima ateiti ir aplenkiant registratūrą). Pacientui pageidaujant sužinoti, ar jis nėra infekuotas ŽIV, prieš tai jam sumokėjus 20 Lt, bus paimtas kraujas tyrimams. (Gydytoja patikino, kad tyrimas - griežtai anonimiškas, niekur nefigūruoja tiriamojo anketiniai duomenys, žinomas tik šifras. Gydytoja trumpai priminė, kad pagrindiniai ŽIV užsikrėtimo keliai - per kraują (jo perpylimas, narkomanija), ly-

tiniu būdu).

"R.P." Kokie simptomai turėtų kelti nerimą?

I.K. Užsikrėtus ligos simptomų ilgą laiką gali ir nebūti. Per porą savaičių nuo užkrato patekimo į organizmą gali pasireikšti nestipri reakcija - nedidelis bėrimas, šiek tiek pakilusi kūno temperatūra, bet visa tai - nesmarkaus virusinio susirgimo fone. Viskas praeina, ir žmogus ilgą laiką nieko nejaučia. Netgi kraujas per pirmus 3 mėn. nuo užsikrėtimo pradžios teigiamos reakcijos gali nep parodyti, bet vėliau išsivysto antikūniai. Tad žmogus, besijaučiantis normaliai, get turintis panašių į išvardintus nusiskundimų, dėl AIDS pasitikrins tik įtardamas kažką negero ar abejodamas savo kokio nors poelgio pasekme.

"R.P." Ar tarp rajono gyventojų registruoti infekuotieji ŽIV?

I.K. Kaip tai bebūtų, aš jums to negalėčiau pasakyti. (Anonimiškai!). Galiu kalbėti tik tai, kas jau skelbiama viešai - Panevėžio apskrityje registruoti 3 infekuotieji. Yra garsiai įvardinta, kad viena iš infekuotų šiuo metu atlieka bausmę Panevėžio moterų kolonijoje.

"R.P." Ar paplitusios tarp rajono gyventojų virusinės ligos? Kokių susirgimų registruojama daugiausia?

I.K. Rajone yra gonorėjos, sifilio. Gonorėjos šiuo metu mažiau. Kai vaistinėse galima įsigyti vaistų - žmonės mėgsta "gydyti" vieni kitus patarimais. Problema - virusinės ligos jaunėja, jau įžengė ir į mokyklas.

AIDS - ne užsienyje. Viskas čia. Baisiausia, kai duobėn griūnama nuo mokyklos suolo. Užsikrėtus AIDS, visai nebesvarbu, kiek milijonų mūsų ar mūsų tėvų kišenėse. Tai - nepagydoma liga, gydytojai kol kas bejėgiai. Dievas, deja, kyšių neima... Belieka pasikliauti savo morale.

Janina

Susitiko su pandėliečiais

Praėjusį savaitgalį Seimo narys Petras Šalčius ir rajono meras Vytautas Masiulis susitiko su Pandėlio gyventojais. Kalbėta apie žemdirbių, švietimo darbuotojų problemas, butų šildymo kainas. Rajono vadovas sakė, kad dar šiemet visos seniūnijos iš Maltos ordino gaus po mikroautobusą.

Kapelų šventė

Kapela "Rokiškio muzikantai", vadovaujama mokytojo Rimanto Tamošiūno,

dalyvavo Utenoje vykusioje kaimo kapelių šventėje "Linksmoji armonika". Iš viso į šventę buvo atvykę daugiau kaip 30 kolektyvų iš įvairių šalies vietovių.

Tautodailininkų vakaronė

Rytoj Kavoliškio kultūros namuose rajono tautodailininkai rengia vakaronę. Į ją žadėjo atvykti ir Panevėžio apskrities tautodailininkų bendrijos pirmininkas Vidas Mažukna. Vakaronės pradžia 15 val.

Leonas Eimantas

Dėl buvusių Lietuvos vietinės rinktinės karių

Kaip informavo LVR Karių sąjungos tarybos pirmininkas Petras Narikevičius, buvusios Vietinės rinktinės kariai pagal 1997 m. sausio 23 d. įstatymo Nr. VI-II-97 pirmą straipsnį priklauso suteikti kario savanorio statusą. Tam reikia pristatyti dokumentus LGGRT Centro pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijai.

Dėl informacijos stokos daug buvusių Vietinės rinktinės karių (vadinamų plechavičiukais) šiuo klausimu iki šiol nesikreipė. Jie negauna įstatymais numatytų lengvatų ir paramos.

Prašome buvusius Vietinės rinktinės karius kreiptis į Panevėžio apskrities LVRKS skyriaus pirmininką Viržonį, gyvenantį Tulpių 1-37, Panevėžyje, tel. 46 34 54. Jis suteiks išsamią informaciją ir paramą įforminant dokumentus.

Dėl kario savanorio statuso suteikimo žuvusiems ir sušaudytiems Vietinės rinktinės kariai turi kreiptis žuvusiojo artimiausieji giminės.

Virginija Kliaugienė

Mero padėjėja ryšiams su visuomene

Iš policijos suvestinių

Nuo lapkričio 23 iki 26 d. policijos pareigūnai nubaudė 6 neblaivius piliečius, pasirodžiusius viešose vietose. Išaiškinti 3 smulkaus grobimo atvejai, 8 kelių eismo taisyklių pažeidėjai (2 vairuotojai buvo neblaivūs). Registruoti 2 chuliganizmo atvejai, 2 asmeninio turto vagystės.

◆◆◆◆◆

Vėl neramu Jūzintuose. Lapkričio 21 d. apie 22 val. du nepažįstami jaunuoliai užpuolė ir sumušė 1974 metais gimusį anykštėną N.R. Incidento metu dingo nukentėjusiojo asmeniniai daiktai. Svečiui padaryta 500 litų žala.

Rokiškyje nukentėjo K.Č. iš Degsnių kaimo. Merginai vieną smūgį į galvą sudavė bendraklasis T.K. iš J.Mikėno gatvės.

◆◆◆◆◆

Lapkričio 25 d. 17.44 val. policijos komisariatas gavo pranešimą, kad merginos nuomojamame bute (P.Širvio g., Rokiškis) rastas ant dujų vamzdžio pasikorusio Panevėžio J.Balčikonio gimnazijos moksleivio L.M., gimusio 1980 metais, lavonas be išorinių smurto žymių.

◆◆◆◆◆

Rokiškio elektros tinklų viršininkas A.Prušinskas informavo, kad Panemunėlio seniūnijos Vebriškių kaime aptikta išardyta transformatorinė.

◆◆◆◆◆

Pandėlietis R.I., tvarkydamasis savo tėvo ūkyje, kuris yra Siaurikių kaime (Pandėlio seniūnijoje), pasigedo benzininio pjūklo "Družba". Jo vertė 300 litų.

VAIKAMS KNYGA- MĄSTYMO IR JAUSMŲ UGDYMO ŠALTINIS

Viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriuje, įsikūrusiame Šatrijos gatvėje, visada gausu skaitytojų. Netoli Juozo Tumo – Vaižganto vidurinė mokykla, lopšelis – darželis "Nykštukas". Bibliotekos rimtį dažnai sudrumsčia vaikų klegesys. Kaip nepasidžiaugsi nauja, spalvinga knygele ar žaislu?

Bibliotekos fonde – daugiau kaip 14 tūkst. egzempliorių spaudinių, per metus skyrius gauna apie 600 naujų knygų. Jas dovanoja ir patys vaikai. Jaunųjų skaitytojų apie 1500. Juos maloniai aptarnauja Nadežda Ivanova ir Vida Ruželienė, vadovaujamos ilgametės darbuotojos, Julijos Staigienės. Beje, Julijos pėdomis pasekė jos sesuo Stasė Bušmienė bei dukra Saulė Čužienė, dirbančios Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje.

Bibliotekininkės kas mėnesį parenčia po dvi parodas.

Bibliotekoje yra žaisloteka.

Tiesa, joje stinga garso ir vaizdo priemonių, kompiuterio, metodinės medžiagos.

Labiausiai vaikus vilioja vaikų lite-

ratūros skyriaus lėlių teatras "Pelėdžiukas". Jo įkūrėja ir režisierė, žaislų siuvėja – vyresnioji bibliotekininkė Nadežda Ivanova. Dabar šia "liga" susirgo ir Vida su Julija.

Pirmojo spektaklio premjera įvyko 1995 metų vasarą. Kasmet pastatoma po porą spektaklių. Ne tik bibliotekos skaitytojai, bet ir dauguma rajono vaikų žiūrėjo R. Skučaitės "Mezginių pasaką", J. Januškevičiūtės "Pasaką apie stebuklingą vištelę", V. Juškevičiaus "Svečiuose pas policininką Stepą". "Pelėdžiukas" šiemet dalyvavo rajono lėlių teatrų šventėje. Mes vaidiname tam, kad vaikams būtų linksma. Mes žaidžiame teatrą, kad jiems ir mums būtų gera, įdomu ir smagu gyventi," - perskaičiau teatro metraštyje.

Bibliotekos šeimininkės dėkingos didžiajai talkininkei – Bajorų kultūros namų administratorei Daliai Ziemalienei. Vaikų literatūros skyrius glaudžius ryšius taip pat palaiko su Juozo Tumo – Vaižganto vidurine mokykla, vaikų darželio – mokyklos



Julija Staigienė su jaunaisiais skaitytojais

"Varpelis" bibliotekininkė Adolfina Paškonienė, Juozo Tūbelio gimnazijos mokytoja Nijolė Jūrevičiūtė ir kt.

Pasak Julijos Staigienės, norėtusi, kad vaikai nejaustų nei materialinių, nei dvasinių nepriteklių, kad jie visi surastų kelią į biblioteką, prie knygos – mąstymo ir jausmų ugdymo šaltinio.

Salvinija Kalpokaitė

Patriotizmas ir pinigai

"Patriotiškos kalbos sakomos kiekviena proga ir be progų, - rašo mums "Pragiedrulių" rezonanso skaitytojas Vytautas Kazlauskas iš Rokiškio, - tačiau tikroji patriotiz-

mo išraiška ne

kalbos, o dar-

bai. Salomėja

Neris rašė: "Žy-

giais, o ne žodžiais mes

tėvynę mylim". Ir ji teisi, nors mylėjo aną Lietuvą, socialistinę".

Visi aukštieji valdininkai, tarp jų ir ministrai, rašo V. Kazlauskas, be jokios abejonės save laiko patriotais. Buvęs susisiekimo žinybos vadovas Algis Žvaliauskas tikrai išsižeistų, jeigu nuo jo kas pabandytų nuplėšti patrioto kaukę. Nedrįskite, aš patriotas! Tačiau šis patriotas nepasidrovėjo už valdiškus, t.y. visos Lietuvos žmonių pinigėlius – 43 tūkstančius litų - skristi su savo bičiuliais į Kristianstadą. Po Švedijos miškus pasivaikščioti, pamedžioti. Seimo pirmininko pavaduotojas centristas Ro-

mualdas Ozolas taip pat priklauso iškiliausių patriotų plejadi. Tačiau važiuoti traukiniu arba skristi reisiniu lėktuvu ir jam nepatinka. Romualdo

Ozolo kelionė į Sankt

Peterburgą

mums, mokes-

čių mokėtojams,

kainavo beveik 30

tūkstančių litų.

"Brangioji valdžia tikrai labai brangi", - sarkastiškai užbaigia autorius savo laišką.

Ilgai tame pačiame krėsle sėdintis valdininkas apsamanoja. Tačiau dar blogiau dažna valdininkų kaista. Jausdamas savo laikinumą, valdininkas skuba pasiimti iš savo padėties tai, kas įmanoma, pasinaudoti proga ir linksmai pagyventi. Tai yra ir bene svarbiausia korupcijos priežastis.

Visais laikais spirito varymas valstybei teikdavo nemažas pajamas. Sovietiniais laikais kai kuriuose seminaruose būdavo informuojama, kad degtinės rentabilumas sudaro daugiau

kaip 2000 procentų. Dabar nuspręsta panaikinti valstybės monopolį ir šioje gamybos šakoje. Šalies dienraščiai rašo, kad spirito varyklų privatizavimu labai susidomėjo apsukrus amerikonas Benas Gudelis, o jam talkininkauja aukščiausio lygio šalies valdininkai. Žodžiu, ir Obelių spirito varykla, kurios akcijos iki šiol priklausė valstybei, jau gali laukti didelių permainų. Obeličiams belieka tikėtis, kad jų įmonės privatizavimas atneš tik gerų permainų, o naujas šeimininkas bus dosnesnis negu valstybė.

Geros žinios ateina tik iš krepšinio aikštelių. Mūsų šalies rinktinė, į kurią laikinai sugrįžo Arvydas Sabonis, trečiadienį žaidė atrankines Europos čempionato rungtynes su Bosnijos ir Hercegovinos krepšininkais. Aštuoniems tūkstančiams Sarajevo sporto aistrualių pralaimėjimas 30 taškų skirtumu buvo skaudesnis, negu dar nepamiršti jų gimtojo miesto bombardavimai.

Į Europos krepšinio čempionato finalą patekti Lietuvai lengviau negu į Europos Sąjungą.

Stasys Varneckas

REZONANSAS

Iš žvejybos istorijos...

Iš pradžių žmogus žvejojo tiesiog ranka arba akmeniu, medžio šaka. Galima spėti, kad jis klasta arba vikrumu sugėbėdavo atimti grobį iš vandens paukščių, ūdrų ar puikiai žvejojančio lokio. Sėkmingos žūklės aprašymas išlikęs praėjusio šimtmečio keliautojų, pasisvečiavusių pas primityvias Ramiojo vandenyno salelių gentis, dienoraščiuose. Rašoma, kad keletas tuzinų vyrų ir moterų, laikydami rankose palmių lapus, išsirikiuodavę vieni greta kitų ir lanku apjuosdavę sekliąją pakrantės dalį. Triūkšmaudama ir mosuodama lapais rikiuotė pamažu stumdamo žuvis kranto link, o keletas vyrų jas ten lazdomis pribaidydavę...

Vienas seniausių žūklės įnagių, naudojamų ir mūsų laikais, yra meškerė. Pagal archeologines iškasenas nustatyta, kad jau akmens amžiuje šis žūklės įrankis buvo naudojamas. Yra išlikusių kablukų, pagamintų iš žuvies ar smulkaus gyvulio kaulų. Pasak senų padavimų, jau priešistoriniais laikais legendiniai Kinijos didžiaviriai išmokę žmones išskobti luotus ir pasigaminti žvejybos įrankius. Išlikę ir rašytiniai dokumentai, bylojantys apie tai, kad Kinijoje buvo išrasta daugelis žvejybos įrankių, vėliau paplitusių Pietų Azijoje.

Daugiausia buvo žvejojama ietimis, žeberklais, lankais su strėlėmis. Vėliau palengva pereita prie iš augalinio pluošto ar šilko siūlų sunerto tinklo. Tokie tinklai, mažai pasikeitę, tebenaudojami ir mūsų dienomis.

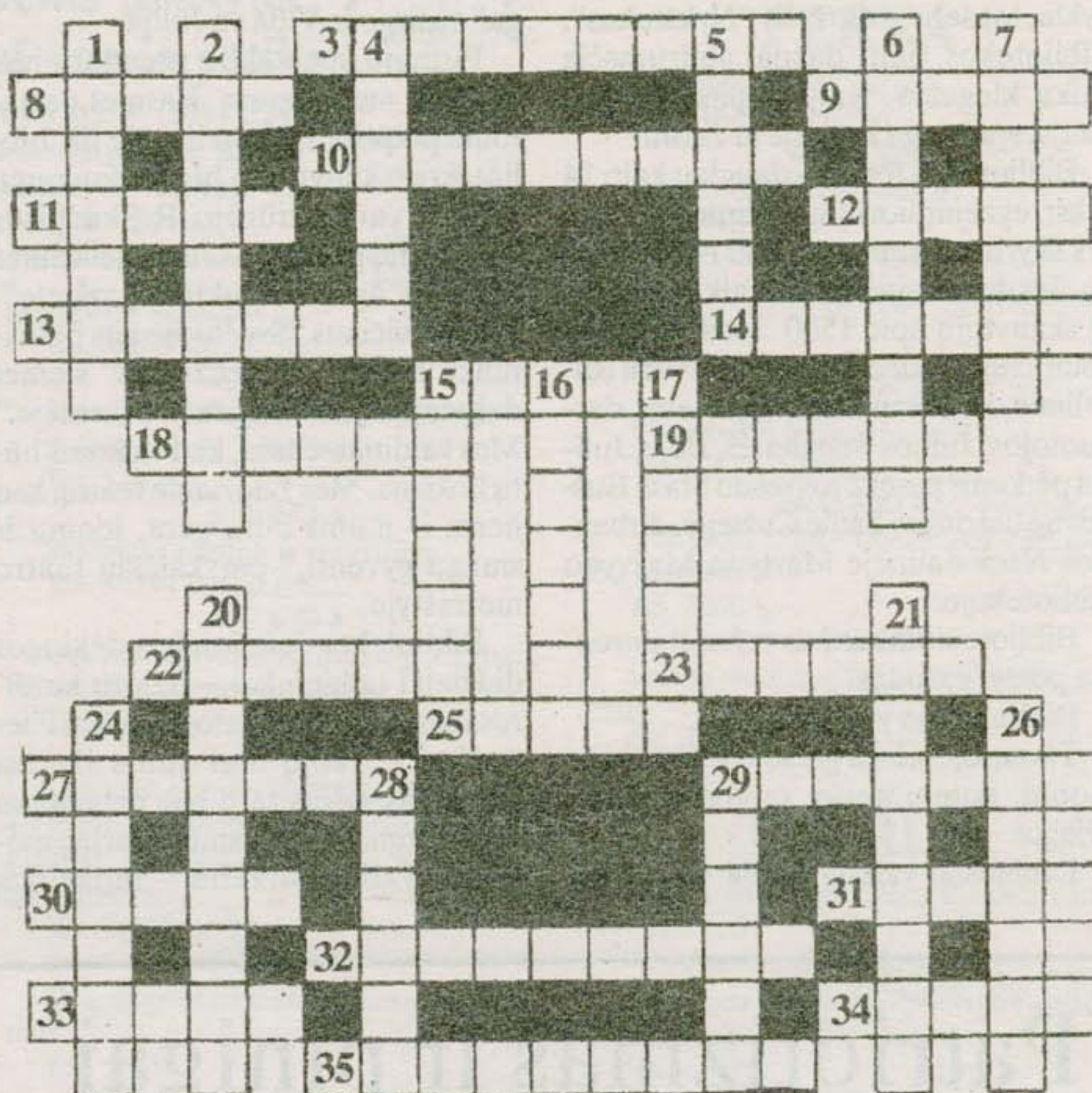
Tarpukario Lietuvoje, žinoma, ir anksčiau laikais, meškerių valus pindavo iš arklių uodegų ašutų. Meškerykočius darydavo iš lazdyno, kadagio ar šermukšnio. Lietuvoje meškerė paprastai buvo laikoma "ponišku" ar "vaikišku" įnagiu. Daugiausia buvo žvejojama įvairiais tinklais, venteriais, bučiais, arba žeberklais. Tinklus mezgė iš lininių arba kanapinių siūlų, kurie buvo pakankamai stiprūs, beveik prilygo kiniškajam šilkui. Pavasarį žeberklaudavo.

O žuvų būdavo apstu. Vandens telkiniai dar nebuvo matę pragaištingosios melioracijos, išnaikinusios beveik visas nerštavietes, bei chemikalų. Ir žvejojančių būdavo daug mažiau: kaimiečiai būdavo labai užsiėmę, o miestiečiai dėl transporto trūkumo retai aplankydavo atkampius ežerėlius.

Pagal senąją spaudą parengė

Pranas Paršonis

Kryžiažodis



Vertikaliai:

1. Kikilių šeimos paukštelis
2. Civilinio laivo vadas
4. Valstybė, kurios sostinė Teheranas
5. Saudo Arabijos kaimynė
6. Kariuomenės pratybų laukas
7. Bajorų titulas
15. Šunį primenantis žvėris, mintantis dvėseliena
16. Lietuvos kurortas
17. Skulptūros kūrinys, vaizduojantis žmogų
20. Uogakrūmis, vedantis rūgščias uogas
21. Labai didelis bėgiojantis paukštis
26. Supilta žemių juosta
28. Drėgnų vietų sporinis augalas
29. Trobos patalpa įvairiems produktams pasidėti.

Horizontaliai:

3. Prietaisas lietaus kiekiui matuoti
8. Priverstinis baudžiauninko darbas
9. Organizmo didelio silpnumo ir bendro prislėgtumo būklė.
10. Dideli rūmai

12. Lanko pavidalo ženklai virš natų
13. Lakūnas, lėktuvo valdymo specialistas
14. Moteriškas drabužis
15. Šiaudgalys, šiukšlė
18. Mįslė, kurioje užmintasis žodis dalijamas į dalis
19. Vertybės, lobis
22. Baldas
23. Viena iš pagrindinių materijos egzistavimo formų
25. Galvos apdangalas
27. Skydas, stovas, kur išdėstyti parodos eksponatai
29. Žmogus, sėdintis kalėjime
30. Metų laikas
31. Gabalinė žemė iš smulkesnių dalių
32. Turtas, paliekamas po mirties
33. Nedidelis paukštis ilga uodega
34. Latvijos piniginis vienetas
35. Nešulinių gyvulių vilkstinė.

Sudarė Vaida Pranskūnaitė

Rokiškio VB
Bibliografijos, informacijos
ir kraštotyros skyrius

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas



PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1998 m. lapkričio 27 d. penktadienis. Nr. 72. Kaina 0,80 Lt.

PIRMADIENĮ PASAULINĖ KOVOS SU AIDS DIENA

ISSIGELBĖJIMAS - TVIRTA MORALĖ

AIDS - diagnozė, kurią išgirdęs retas kuris neliktų šoki-ruotas ir persigandęs. Jei tai ištinka ką nors kita, ne mus pačius, reakcija taipogi nebūna džiuginanti. Smerkiamė.

Teisiame. Bjaurimės. Bet tai gali kiekvienas. Gal kiek sunkiau suprasti, padėti, užjausti, išklausti? O kas daugiau lieka, kai AIDS - nepagydoma liga. Jos galima tik išvengti. Jau dabar prognozuojama, jog po penkerių metų Lietuvoje užsikrėtusių ŽIV (žmogaus imunodeficitu virusu) padaugės iki 20 tūkstančių. Naujausiais duomenimis, Lietuvoje gyvena 131 ŽIV infekuoti asmenys, iš jų 81 - Klaipėdoje (48 narkomanai, 24 jūrininkai). Vilniuje ŽIV

Jaunas žmogau!

Gruodžio 1 d. 18 val.

Teatro rūmuose renginiai, skirti

PASAULINEI KOVOS SU AIDS DIENAI

Moksleivių piešinių paroda (I a. fojė).

Paskaita - diskusija su gyd. J. Kartianiene.
(didž. salė).

Meninis filmas "Adata" (didž. salė).

DISKOTEKA (pramogų salė).

Visi renginiai nemokami! Ateik !

infekuotų yra 19 (tarp jų nėra narkomanų). Kaune - 6, Šiaulių ir Panevėžio apskrityse - po 3.

Negyvename izoliuoti, tad

šalies uostamiesčiui didelę grėsmę kelia kaimyninis Kaliningradas, kuriame, lapkričio mėnesio duomenimis, jau yra apie 3 tūkstančiai ŽIV infekuotų (63 proc. narkomanai, iš jų - 50 proc. prostitutės). Lietuva merginas traukia kaip magnetas, jos iš Kaliningrado migruoja į mūsų uostamiestį ir "sėkmingai" dirba prostitutėmis. Taip pasėjama blogio sėkla ir plinta

Nukelta į 2 psl.

Rytoj 11 val. Konstantinavos kultūros namuose vyks tradicinė Bibliotekininko diena.

"Rokiškio pragiedruliai" sveikina jos dalyvius ir linki kūrybinio darbo.

Šios dienos numeryje skaitykite publikaciją apie Viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyrių.



"Rokiškio pragiedrulius" 1999 metams galima užsisakyti visuose paštuose, redakcijoje, pas visuomeninius platintojus. Primename, kad užsiprenumeruoti laikraštį kitiems metams kainuos:

1 mėn. - 6 Lt; 3 mėn. - 18 Lt; 6 mėn. - 36 Lt.

Mūsų prenumerata pigiausia.

Skaitytojus taip pat informuojame, kad asmeniniai skelbimai, padėkos, sveikinimai, užuojautos į "Rokiškio pragiedrulius" priimami nemokamai.

Be kompaso į giliausius vandenis arba europietišką ūkį

Atkelta iš 1psl.

Kelyje į tikslą

Ko reikia europietiškam pienininkystės ūkiui?

Pirmiausia, atsakys Petras ir Vita Markevičiai, europietiškos pažiūros į darbą. Ją galima suskaidyti į dalis: atkaklumą, kompetenciją, nuoseklumą kelyje į tikslą. Net ir vikingų drąsą čia galima paminėti. Net ir drąsą rizikuoti.

Antra, europietiškam ūkiui reikia europietiško karvių. Sveikų, produktyvių pieno gamyklėlių, kurias Vakarų selekcininkai kūrė ne vieną dešimtmetį. Apie atkaklumą, nuoseklumą ir kitas europietiškas savybes galima samprotuoti ilgai ir nuobodžiai. Markevičiai mėgsta konkretumą. Šią vasarą į Dambrotiškį jie atsisvežė 15 užjūrio gražuolių – švediško žalmargių.

(Liko 14, nes viena telyčia, vos atsi- stojusi ant lietuviškos dobilienos, pakėlė uodegą ir nuzylėjo. Niekur nedings, numojo ranka ūkininkai. Bet telyčia dingę tarsi akmuo ežere. Kas ją priglaudė, taip ir liko neaišku).

Žalmargės užsirekomendavo nuo pirmų melžimų. Dabar Markevičiai iš jų melžia po 22-25 kilogramus pieno.

Atrodo, ne prastesnės ir lietuviškos juodmargės, kurios jau turi nemažai holšteinių kraujo.

Gera karvė – ūkininko džiaugsmas. Tačiau gera karvė, kaip taisyklė su mažomis išimtimis, veda ne karvytes, o buliukus. Tai patvirtina Markevičių patirtis: vienuolika švedų žalmargių jiems padovanojo dešimt buliukų ir tik vieną karvytę.

“Karvės pienas ant liežuvio”, -

sako seni žemdirbiai, ir jie europietišškai teisūs. Markevičiams pavyko nusipirkti gerą gabalą Juodalungės pamiškės, ir dabar jų valdose jau 85 hek-

tarai. Dar keliolika išsinuomojo.

Kviečiams, miežiams Dambrotiškio kaimo laukai nelabai tinka. Tad Markevičiai jų ir nesėja – pigiau grūdus pirkti, negu juos auginti. Na, o koks ūkininkas be savo pašarų gamybos cecho – malūno, maišytuvo? (Tai, tiesa, visai ne europietiška, o rokiškietiška, lietuviška, bet būtina). O koks pienininkystės ūkis be gero šienainio? Į toną žalios masės išpurkšdamas po 4 kilogramus konservanto, Petras Markevičius pasigamina per 200 tonų šio gero pašaro. Šią lietingą vasarą patirta ir nuostolių: supuvo 10 hektarų nupjautos žolės. Bet pašarų šiai žiemai, atrodo, pakaks, nes pavyko susidžiovinti apie 100 tonų šieno.

Ir Obelių spirito varyklos žlaugtai efektyvūs. Šeši litai už toną atsiperka, ko gero, dešimteriopai.

Ko gi dar stinga,

kad Petras ir Asta Markevičiai savo ūkį galėtų pavadinti europietišku?

Stinga, atsakys mėgstantis viską objektyviai vertinti Petras Markevičius, sandėlio, garažo, nes technika visai neeuropietiška rūdija po atviru dangum.

Stinga europietiškos buities, nes šeimininkai gyvena kambarėlyje, kurį įsirengė tame pačiame tvarte. Atokiau, ant nedidelės aukštumėlės, jau matėsi keliolika betono blokų, skirtų būsimam ūkininkų namo pamatams.

Stinga laisvalaikio, kurį itin vertina europiečiai.

Bet gyventi jau galima, 80 centų už pieną – ne prasčiausia kaina, jei iš karvės melži ne du, o penkis tūkstančius kilogramų. Jei yra perspektyvų melžti daugiau ir pigesnės savikainos pieno. Jei kasdieninis darbas bus lengvesnis...

Po fermą jau išvedžiotos pieno linijos.

Po dešimties metų, o gal ir greičiau, Petras ir Asta Markevičiai galės pasakyti: gyvename ir dirbame europietišškai.

Tai bus atlyginimas už vikingų drąsą ir atkaklumą.

Stasys Varneckas

Autoriaus nuotraukos



Pas Petrą ir Vitą Markevičius dažnai svečiuojasi rajono žemės ūkio skyriaus zootechnikė Liuda Mikulėnienė (dešinėje)

Mastitai: slapti ir klinikiniai

Tešmens uždegimu serga 40-50 proc. karvių. Jų pieningumas sumažėja 10-20 proc., be to, pakinta pieno sudėtis ir savybės.

Jautriausios ką tik apsiiveršiusios

Somatinių ląstelių padaugėja sergant slapto mastitu dėl tešmens ir spenių traumų, peršalimo, netinkamo šėrimo, virškinamojo trakto ligų. Mastitus gali sukelti ir gimdos uždegimai, užsilaukusios nuvalos bei sumažėjęs organizmo atsparumas ligoms. Manoma, kad įtakos turi tešmens morfologija, forma, laikotarpis tarp veršiovimosi ir šėrimo, taip pat laktacijos trukmė.

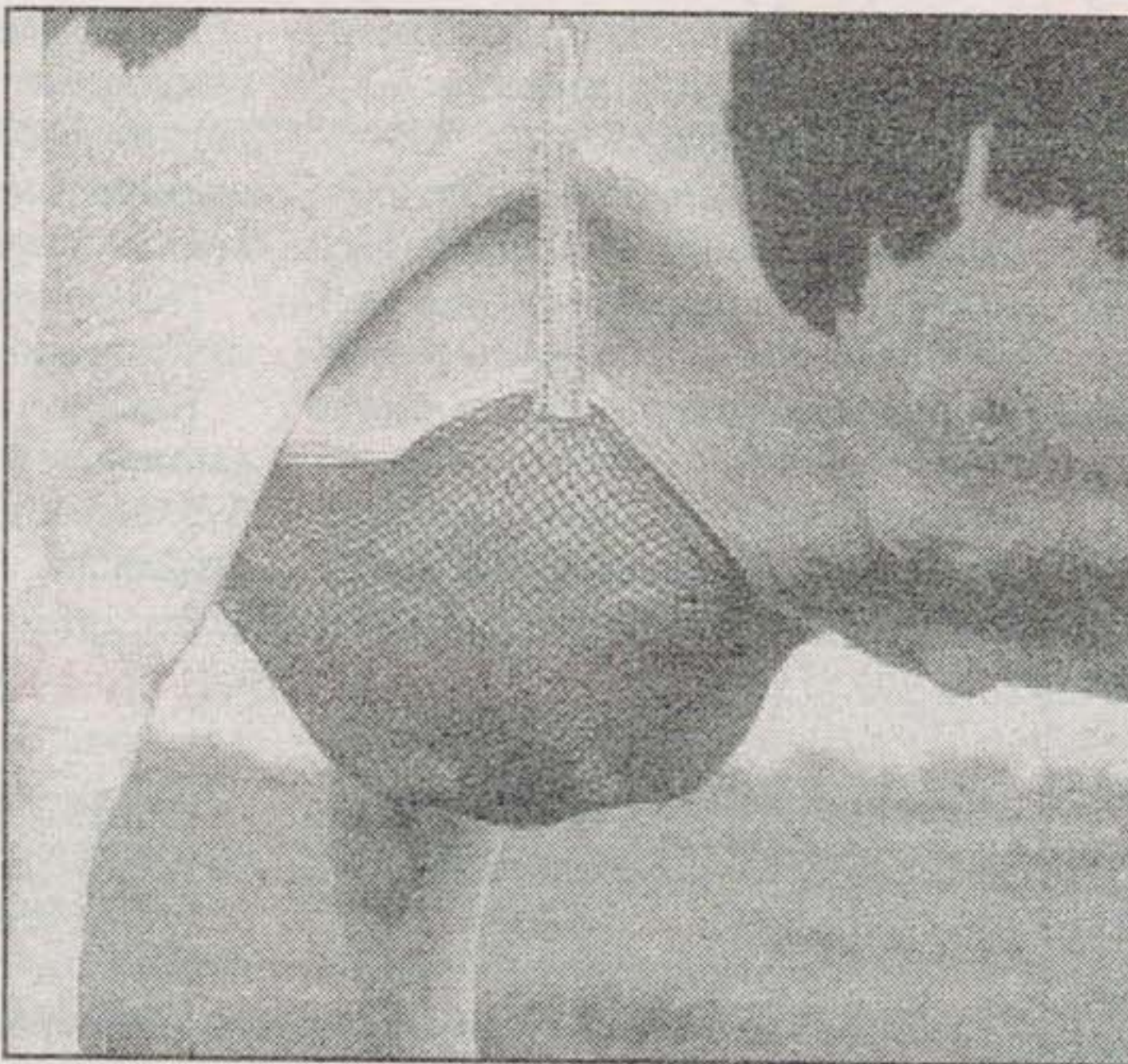
Karvės su taisyklingai išsivysčiusiais tešmens ketvirčiais uždegimu serga retai. Pastebėta, kad turinčios kūgio formos spenius, mastitu serga rečiau nei su cilindriniais ar "butelio" formos speniais. Mastito priežastis gali būti ir pieno atleidimo greitis. "Kietos" karvės melžiamos ilgiau, dėl to ir tešmuo traumuojamas daugiau.

Mastitais dažniau serga karvės, apsiiveršiusios arba užtrūkusios rudenį.

Iškart ligos neįtarsi

Tešmens uždegimas gali būti slaptas, t.y. be klinikinio požymio. Ar karvė iš tik-

rujų serga, sužinosite ištyrę pieną. Atlikus bakteriologinį tyrimą gali būti išskirti ir ligos sukėlėjai. Kartais slapto mastitu sergančių karvių piene patogeninių mikrobų nebūna. Vadinasi, piendavė serga aseptiniu mastitu. Šios ligos priežastys gali būti kelios: sumušimas ar nušalimas,



netvarkingi melžimo aparatai. Aseptinis mastitas dažniausiai būna klinikinio uždegimo pradžia, nes tokiam tešmenyje palankios sąlygos mikrobams vystytis. Nenustačius ir negydžius šių uždegimų, piendavė suseraga klinikiu mastitu. Slaptam mastitui diagnozuoti specialūs pieno tyrimai atliekami ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

Sergant klinikiu mastitu tešmuo parausta, pasidaro skausmingas ir karštas. Gali pablogėti bendra organizmo būklė: pakilti temperatūra, pasunkėti kvėpavimas, padažnėti pulsas, sumažėti apetitas. Tuomet visada sumažėja pieningumas. Pienas gali būti vandeningas, su gleivių, kraujo, pūlių priemaisomis. Jame pastebima dribsnių, nuosėdų.

Pirmosiomis dienomis po veršiovimosi maždaug 63 proc. mastitais sirgusių karvių nustatytas serozinis ūminis uždegimas. Jo sukėlėjai iš virškinamojo trakto ir lytinių organų su krauju bei limfa patenka į pieno liauką. Dažniausiai pažeidžiamas vienas tešmens ketvirtis.

Po veršiovimosi praėjus 2-3 savaitėms dažniau sergama katariniu mastitu. (Juo gali sirgti ir užtrūkinamos ar užtrūkusios karvės). Uždegimas apima vieną arba du tešmens ketvirčius. Pienė tuoj pat atsiranda dribsnių. Jis įgauna melsvą, kartais gelsvą atspalvį. Tokiu mastitu persirgusių karvių primilžiai kitą laktaciją dažniausiai būna mažesni.

Sykį suleisti vaistai neduos naudos

Dėl sergančių karvių gydymo konsultuokitės su veterinarijos gydytoju. Jis parinks vaistus, atsižvelgęs į uždegimo rūšį, stadiją, bendrą gyvulio būklę. Jei karvė mastitu susirgo dėl kitų ligų (endometrito,

Nukelta į 4 psl.

Adventas puošiamas vainikais

Pas mus suskumbama puošti tik prieš Kalėdas. Tačiau reikėtų tai daryti prasidedant Adventui.

Ši sekmadienį Advento pradžia. Pagrindinis puošybos akcentas yra apvalus Advento vainikas. Tai idealiausia visatos figūra, vaizduojanti gyvenimo ratą, neturinti nei pradžios, nei pabaigos.

Visoje Europoje Adventą žmonės sutinka papuošę namus, įstaigas, parduotuves, visur kabinami Advento vainikai. Jų pilna ant durų, langų, sienų, jie statomi ar guldomi ant stalų.

Kadangi Adventas susikaupimo, rim-

ties, apmąstymų metas, ir visa floristika nėra ryški. Galima panaudoti samanų, šakelių, šieną ir šiaudus. Advento vainikas pinamas vien tik iš žaliuojančių šakelių: tujų, sidabrinės eglės, puskiparisio, mahonijos lapų, pridedant truputį konkorėžių, gilių, kaspinių. Tačiau Advento vainiko nereikia pinti iš eglės, nes iki Kalėdų eglutė nubyrės. Į vainiką dabar madinga įpinti šiaudų ir šieno – tai irgi artėjančių Kalėdų simbolis.

Advento pradžioje vainikas dar kuklus, o prieš Kalėdas po truputį ryškinamas, puošiamas kaspinėliais, burbulais, varpeliais ir kt. Išryškėja 4 akcentai – tai keturios Advento savaitės. O ant stalo vainiko – keturios žvakutės. Kiekvieną Advento sekmadienį, šeimai susėdus prie stalo, uždegama viena žvakė. Taip iki Kalėdų kas sekmadienį po vieną sužiba visos.

Advento žvakės skiriasi nuo Kalėdų. Jos švelnios neryškios spalvos, storos, įvairių aukščių, apvalios.

Atėjus Kalėdoms, jos pakeičiamos aukštomis, ryškiomis, ir jų vainike gali būti daugiau.

Parengė V. B.

Mastitai: slapti ir klinikiniai

Atkelta iš 3 psl.

šliužo ar plonųjų žarnų uždegimo) būtina gydyti ir pirminę ligą. Kad gydymas būtų veiksmingas, reikia nustatyti laktuojančios karvės jautrumą antibiotikams.

Prieš gydymą tešmenį apiplaukite šiltu vandeniu ir sausai nušluostykite. Susirgusiai laktuojančiai karvei pirmąsias 2-3 valandas (kol dar neleisti vaistai) ant tešmens dėkite šaltus kompresus. Masažuoti galite 3-4 ligos dieną: sergant seroziniu mastitu masažuojama iš apačios į viršų, katariniu – iš viršaus žemyn. Masažuojama 1-2 kartus per dieną, kartu įtrinant uždegiminio skysčio rezorbciją skatinantį tepalą (pavyzdžiui, streptocido, ichtiolio, norsulfazolio arba kamparo aliejų). Į tešmenį suleidus vaistų, 2-5 ligos dieną ant gydomo tešmens ketvirčio dedami šildantys kompresai.

Slaptas mastitas gydomas tais pačiais vaistais kaip ir klinikinis.

Ar klinikinis ir slaptas mastitai išgydyti, tikrinama ekspres diagnostikos metodais. Jei patikrinę nustatėte teigiamą reakciją, gyvulį teks gydyti pakartotinai.

Mastitų gydymas užtrūkinimo ir užtrūkimo metu ypač sėkmingas. Gydytos karvės po veršiavimosi pirmus tris mėnesius net 50-60 proc. rečiau serga mastitu, o prieauglis – virškinimo trakto ligomis. Sergančioms mastitu užtrūkinamoms ar užtrūkusioms karvėms, taip pat toms, kurios sirgo per laktaciją, leiskite antimikrobinius vaistus.

Parengta pagal
"Ūkininko patarėją"

Mūsų konsultacija

Procedūra ilga, bet rezultatas geras

Ūkininkai, norintys gauti banko paskolą ir pirkti naują traktorių, kombainą, melžimo ar šaldymo įrangą, bet nebeturintys tam pakankamai užstato, gali gauti UAB "Žemės ūkio paskolų garantijų fondas" 100 proc. garantijų.

Kaip ja pasinaudoti?

Pirmiausia ūkininkas turi kreiptis į banką dėl paskolos suteikimo ir turėti su savimi ūkio registravimo pažymėjimą, žemės nuosavybės dokumentą arba nuomojamos žemės sutartį, rajono konkursų komisijos rekomendaciją, dokumentus, kuriuose nurodyta perkamos technikos kaina, charakteristika bei lai-

kotarpis, per kurį numatoma atsiskaityti su banku.

Pačiam ūkininkui reikia turėti 10 proc. investuojamų į naują techniką pinigų.

Bankas pats kreipiasi į fondą dėl garantijos. Fondas, gavęs iš banko dokumentus, juos analizuoja ir nusprendžia, ar galima suteikti garantiją. Apie priimtą sprendimą fondas informuoja banką.

Nusipirkęs techniką ar įrangą, ūkininkas ją apdraudžia ir įkeičia fondui.

Rokiškio rajone Žemės ūkio paskolų garantijų fondo atstovas yra rajono žemės ūkio skyriaus vyr. ekonomistas Petras Kaluina.

Klausiame - atsakome

- Įstatyme parašyta, kad kaimo vietovėje žemė natūra gražinama nedelsiant. Ką tai reiškia?

- Gražinama natūra, kai savininko žemė nėra priskirta valstybės išperkamai ir galima sugrąžinti buvusioje vietoje bei yra visi reikalingi nuosavybės teises patvirtinantys ir įrodantys dokumentai. Tuomet ir gražinimas turi vykti nedelsiant.

Kai į savininko žemę pretenduoja keli piliečiai, jiems žemė gražinama bendrosios nuosavybės teise. Gražinamas sklypas įregistruojamas Nekilnojamojo turto registre, nurodant bendrasavininkus ir jiems priklausančias nuosavybės dalis, tačiau šios dalys sklype (vietovėje) neženklinamos. Kai savininkai pageidauja pasidalinti jiems priklausančias žemės dalis vietoje, galės užsisakyti žemės sklypų padalijimo projektą. Jis atliekamas savininkų lėšomis.

- Žemę gražinti natūra galima, ji neužimta, bet savininkas nepageidauja. Ar galima sklypą gauti kitoje vietoje?

- Pilietis gali gauti lygiavertį žemės sklypą kitoje vietoje iš laisvo žemės fondo.

Lygiavertiškumas nustatomas apskaičiuojant turėtos žemės kainą ir naujai su projektuoto sklypo kainą. Taigi žemės plotas gali būti ir skirtingas, tačiau vertė (kaina) turi išlikti ta pati. Laisvas žemės fondas atsiranda tada, kai neatsišaukia į tą žemę savininkai, kai už šią žemę jau priimti sprendimai kompensuoti pinigais arba mišku; kai pilietis išsikelia žemės sklypą į kitą vietą.

Kitų atlyginimo būdų už grąžintą natūra žemę nėra.

- O jei buvusi savininko žemė apsodinta ar apaugusi mišku?

- Jeigu pilietis atsisako susigrąžinti apsodintą ar apaugusią mišku žemę, jis gali taip pat gauti lygiavertį žemės sklypą kitoje vietoje arba gauti mišką tos apskrities teritorijoje, kur jis gyvena.

Parengė S.J.

Parduoda

Darbinį arklį. Tel. 62796.

Karvę. Tel. 24652.

Škotų veislės aviganų šuniuką. Tel. 33081.

Darbinę kumelę. Tel. 42353, 42344.

PERKA

Nebrangiai, jauną, persų veislės ilgaplaukę kalytę. Tel. 32236.

Nuolat veršelius, prieauglį, avis, ožkas. Tel. 63097.



NEMUNĖLIO lankos

*“Pragiedrulių” priedas apie
pieną, pienines ir pienininkus*

Naujienos apie pieną

●●●●

Planuojama nauja AB “Rokiškio sūris” 40 mln. litų akcijų emisija, kuria susidomėjo Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas. Gautas lėšas įmonė planuoja panaudoti trims investicijų projektams. Apie 20 mln. numatoma skirti pieno maistinio cukraus gamybai. Dar 10 mln. bus panaudota fermentinių sūrų gamybai didinti.

●●●●

Beveik 100 procentų Rokiškio rajono ūkininkų žino pieno supirkimo standarto LST 137-1997 reikalavimus. Taip teigia Lietuvos žemės ūkio rūmų organizuota ūkininkų anketinė apklausa. Tos pačios apklausos duomenimis, rokiškėnai gerai vertina pieno priėmėjų darbą.

●●●●

“Vikondos” maisto prekių parduotuvė prekiauja net penkių rajonų - Biržų, Jonavos, Kėdainių, Mažeikių, Rokiškio - pieno produktais. Pigiausias pienas iš Kėdainių - 1,19 lito už litrą. Rokiškietiško pieno litras 1,26 lito.

Pieno kaina skiriasi beveik visose miestuose ir rajono parduotuvėse. Štai, pavyzdžiui, Panemunėlyje litrą pieno galima nusipirkti už 1,3 lito, o Juodupėje jis 2 centais brangesnis.

●●●●

Šiuo metu rajono ūkininkai turi apie 400 mėnai parduotinų karvių, prieauglio. Galvijų supirkimas labiausiai sumažėjo lapkričio mėnesį.

Be kompas - į giliausius vandenis arba europietišką ūkį

*SENOVĖS VIKINGAI BE JŪRLAPIŲ, BE KOMPASO LEISDAVOSI
PER ATLANTĄ, PASIKLIAUDAMI VOS MIRKSINČIA ŠIAURINE.
VANDENYNŲ GELMĖS PRIGLAUDĖ NE VIENĄ DRĄSUOLĮ,
BET ATKAKLIAUSIEMS KARTAI PASISEKDAVO...*

Be strategijos ir taktikos

1993 - ieji. Lietuva dar neturėjo nei žemės ūkio strategijos, nei taktikos (ir dabar neturi), agrarinė reforma buvo vos prasi-dėjusi (dabar, sako, įpusėjusi).

Tačiau viename Dambrotiško kaimo laukelyje, tuoj pat už Juodalungės miško, tais metais buvo pakloti pamatai naujam nemažam tvartui.

Nežinau, ar Petras Markevičius, buvęs Rokiškio paukštininkystės tarybinio ūkio energetikas, į tuos pamatus įbetonavo kapsulę su tokiu atveju tinkančiu raštu. Turbūt ne, nes tada jis galvojo apie kreditus, palūkanas, blokus, cementą, plytas ir dar daugybę dalykų, be kurių neapsieis nė vienas naujakūrys.

1995 - aisiais tvartas jau buvo po stogu, subliovė jame pirmasis veršis.

Šį rudenį, rugsėjo mėnesį, Petrui Markevičiui tapo kankinančiai aišku, kad visa jo karvių ir prieauglio banda, kad ir kaip ją bespaustum, į tvartą nebetilps. O rudens naktys darėsi vis žvarbesnės.

Išeitys buvo dvi. Pirmoji paprastesnė ir lengvesnė - realizuoti galvijus. Tai gal ir būtų pavykę, nes per rugsėjį ir spalį Utena neblogai pirkto. Bet Markevičiai pasirinko kitą variantą: per mėnesį, daugiau-sia per pusantro pasistatyti priestatą.



*Petrui Markevičiui susimąstyti
tenka dažnai.*

Dabar tą statybą rajono žemės ūkio skyriaus zootechnikė Liuda Mikulėnienė vadina stachanovietiška ir siūlo įrašyti į Gineso rekordų knygą.

Vargu, ar tai bus padaryta, gal pakaks tik šiame rašinyje konstatuoti faktą, kad nerudeniškus lapkričio šalčius pagrindiniame fermos pastate pasitiko trys dešimtys melžiamų karvių, o naujame, dar nespėjusiame išdžiūti priestate mykia 22 galvos prieauglio.

Pro ventiliacijos kamina tarsi dūmai rūksta karštas garas.

Nukelta į 2psl.